

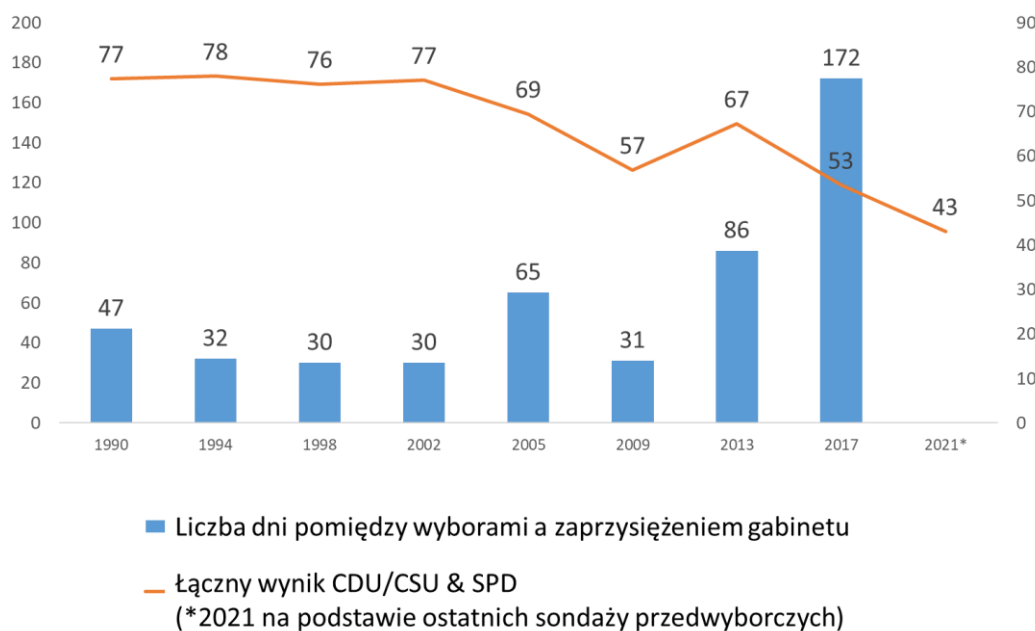
Jak zabezpieczyć na przyszłość niemiecki „Wirtschaftswunder” – cud gospodarczy?

Warszawa, 24 września 2021 – Wniosek z badania Euler Hermes i Allianz Research jest następujący: Niemcy potrzebują gospodarczego „Neustart” – Nowego Startu. Niestety dotychczasowa polityka "biznes jak zwykle" z co najwyżej małymi, fragmentarycznymi reformami już nie wystarczy. Niemcy pilnie potrzebują poważnej aktualizacji, albo nawet gruntownej modernizacji swojej polityki gospodarczej, aby z powodzeniem poradzić sobie z transformacją cyfrową, ekologiczną i demograficzną, a tym samym zachować swój dobrobyt.

Pełen raport Euler Hermes i Allianz Research – analiza danych, infografiki i źródła dostępny [tutaj](#) (w jęz. angielskim).

Niemcy czeka zmiana polityczna, ale nie zanoszą się na gruntowną przebudowę polityki. Po wyborach 26 września 2021 roku kanclerz Angela Merkel zostanie zastąpiona po 16 latach sprawowania władzy. Zmiana ta odbywa się w sytuacji politycznego rozdrobnienia, co prawdopodobnie doprowadzi do powstania pierwszej trójpartyjnej koalicji na poziomie federalnym i skomplikuje proces tworzenia rządu. Znaczne rozmycie agendy, niezbędne do osiągnięcia porozumienia między potencjalnie niełatwymi partnerami politycznymi, sugeruje, że w ciągu najbliższych czterech lat w niemieckiej polityce będzie więcej ewolucji niż rewolucji.

Proces formowania rządu w Niemczech

Źródła: Różne sondaże wyborcze od końca sierpnia, Euler Hermes, Allianz Research

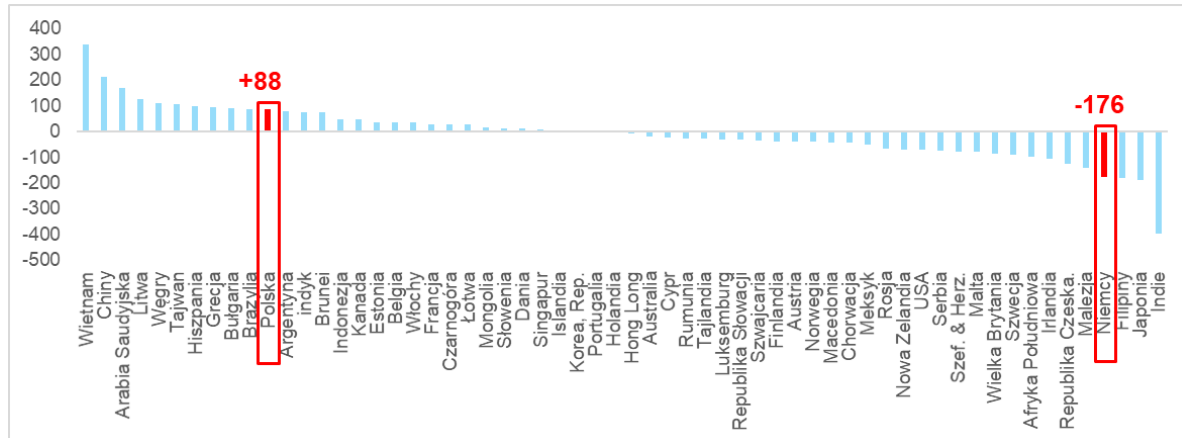
- - **Dostosowanie gospodarki do XXI wieku.** Większość partii zdaje się nie mieć kompleksowych i konkretnych planów, choć najwyższy czas, by wreszcie zająć się dobrze znanymi "dużymi" reformami. Należą do nich wzmocnienie na przyszłość instytucjonalnej struktury, szkieletu Niemiec (reforma i modernizacja struktury federalnej i administracji publicznej), ograniczenie biurokracji, zapewnienie krytycznie niezbędnej infrastruktury (cyfrowej), reforma systemu edukacji i pobudzenie ducha przedsiębiorczości. W sumie są to warunki niezbędne dla szybszego tempa cyfryzacji, co z kolei jest kluczowe nie tylko dla skutecznej walki z Covid-19, ale także dla osiągnięcia celów klimatycznych i utrzymania konkurencyjności gospodarki na arenie międzynarodowej.
- - **Osiągnięcie magicznej liczby w celu ograniczenia zmian klimatu.** Cele polityczne zawarte w prawie wszystkich manifestach wyborczych są niewystarczające, aby ograniczyć globalne ocieplenie do 1,5°C. Wydaje się, iż konieczny jest wzrost cen emisji dwutlenku węgla a także dodatkowe działania polityczne w celu stworzenia nowych technologii i nowych rynków oraz dostosowania się i zniwelowania wpływu już zaistniałych szkód materialnych wynikających ze zmian klimatu. Będzie to miało wpływ na ceny ogrzewania, transportu i żywności, a tym samym szczególnie obciąży gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, co wymaga wykorzystania dochodów z polityki cenowej w zakresie emisji dwutlenku węgla do zapewnienia odpowiedniego wsparcia w formie transferów i stabilnych cen energii elektrycznej.
- - **Dostosowanie do zmian demograficznych.** Większość partii wzbrania się przed wskazywaniem na potrzebę zreformowania niemieckiego systemu emerytalnego, obiecując w zamian dalsze podwyżki świadczeń i zamrożenie wieku emerytalnego na poziomie 67 lat. Obietnice te będą się jednak wiązały z wyraźnie wyższym dofinansowaniem systemu emerytalnego przez państwo z podatków lub w dłuższej perspektywie 30% stawką składki emerytalnej, co oznaczałoby albo ograniczenie możliwości finansowych inwestycji w infrastrukturę, edukację i nowe technologie, albo osłabienie konkurencyjności Niemiec, m.in. w (globalnej) wojnie o talenty.

cd Dostosowanie gospodarki do XXI wieku

Już od końca 2019 roku stawialiśmy pytanie, czy Niemcy są "unieruchomioną" gospodarką, biorąc pod uwagę ich zmagania o dotrzymanie kroku rewolucji technologicznej XXI wieku. W tym czasie największa gospodarka Europy nie pojawiła się już w pierwszej trójce rankingu globalnej konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego 2019, spadając o cztery miejsca z roku poprzedniego na siódme miejsce. Obecnie, gdy decydenci polityczni w dużej mierze utknęli w trybie kryzysowym Covid-19 w ciągu ostatnich 18 miesięcy, tematy strukturalne wydają się całkowicie wypadać z agendy rządowej, pomimo pandemii uwypuklającej braki Niemiec w zakresie adaptacji do rozwiązań cyfrowych, a także słabości administracji publicznej. Wskaźnik Digital Riser Index Europejskiego Centrum Konkurencyjności Cyfrowej sugeruje obecnie, że niemiecka gospodarka od 2018 r. jeszcze bardziej straciła na znaczeniu (wykres poniżej). Jest to niepokojący rozwój sytuacji, ponieważ aktualizacja niemieckiego Wirtschaftswunder – Cudu gospodarczego polega na przyspieszeniu cyfryzacji, która z kolei jest kluczem do sprostania wyzwaniom naszych czasów. Dotyczy to w takim samym stopniu realizacji celów klimatycznych, jak i skutecznej walki z Covid-19. **Patrząc na programy wyborcze poszczególnych partii, widzimy jednak, że żadna z nich nie przedstawia potrzebnego kompleksowego podejścia, obejmującego wszystkie elementy reformy niezbędne dla Neustart - i to jeszcze**

przed ewentualnym rozwodnieniem obietnic wyborczych w celu zawarcia umowy koalicyjnej.

Postęp cyfryzacji w latach 2018-2020

Źródło: Digital Riser Index, Europejskie Centrum Konkurencyjności Cyfrowej

cd Dostosowanie do zmian demograficznych

Nadzieja, że imigracja będzie lekarstwem na problemy demograficzne Niemiec, może okazać się daremna. Główne kraje, z których pochodzą imigranci zarobkowi w Niemczech (Rumunia, Bułgaria i Polska), podobnie jak większość innych krajów UE i wiele dużych gospodarek na całym świecie (takich jak Japonia czy Korea Południowa), stoją przed tym samym wyzwaniem: ich siły robocze kurczą się i starzeją, podczas gdy liczba emerytów rośnie. Podczas gdy w Niemczech spodziewany jest 10-procentowy spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, ta grupa wiekowa zmniejszy się o 31% w Bułgarii, 27% w Hiszpanii i **o 25% w Polsce** i Rumunii. W związku z tym w przyszłości będzie istniała konkurencja o wysoko wykwalifikowanych specjalistów oraz potrzeba stworzenia atrakcyjnego środowiska na rynku pracy.

Kontakt dla mediów

EULER HERMES

Grzegorz Błachnio
 +48 601 056 830
grzegorz.blachnio@eulerhermes.com

MULTIAN PR

Artur Niewrzędowski
 +48 509 433 874
artur.niewrzędowski@multian.pl

Social media

- LinkedIn [Euler Hermes](#)
- Twitter [@eulerhermes](#)
- YouTube [eulerhermes](#)

Euler Hermes to światowy lider sektora ubezpieczeń należności oraz uznany specjalista w obszarach gwarancji ubezpieczeniowych, odzyskiwania należności, strukturyzowanego kredytu handlowego i ryzyka politycznego. Siedziba firmy mieści się w Paryżu, ale firma obecna jest w ponad 50 krajach, gdzie zatrudnia 5.800 pracowników. W 2020 roku wartość globalnie zabezpieczanych transakcji biznesowych przez Euler Hermes odpowiadała 834 mld € ekspozycji. Euler Hermes jest pełnoprawnym członkiem Grupy Allianz. W celu uzyskania dodatkowych informacji zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej: www.eulerhermes.pl

Przewidujemy ryzyko handlowe i kredytowe już dziś, więc firmy mogą mieć zaufanie do jutra.

Uwaga dotycząca stwierdzeń wybiegających w przyszłość: Stwierdzenia zawarte w niniejszym dokumencie mogą zawierać stwierdzenia dotyczące przyszłych oczekiwań oraz innego rodzaju stwierdzenia wybiegające w przyszłość, oparte na aktualnych opiniach i założeniach kierownictwa firmy, obejmujących znane i nieznanne czynniki ryzyka oraz niepewności, które mogą powodować osiągnięcie rzeczywistych wyników, rezultatów lub zdarzeń mogących istotnie odbiegać od tych wyrażonych lub dorozumianych w takich stwierdzeniach. Obok stwierdzeń wybiegających w przyszłość, co wynika z ich kontekstu, wyrazy „może”, „będzie”, „powinno”, „oczekuje”, „planuje”, „zamierza”, „przewiduje”, „uważa”, „szacuje”, „prognozuje”, „potencjalny” lub „kontynuuje” oraz podobne wyrażenia oznaczają stwierdzenia wybiegające w przyszłość. Rzeczywiste wyniki, rezultaty lub zdarzenia mogą w istotnym zakresie odbiegać od przewidywanych w takich stwierdzeniach, między innymi z powodu: (i) ogólnych warunków ekonomicznych, w tym w szczególności warunków ekonomicznych w kluczowych sektorach działalności Grupy Euler Hermes oraz na kluczowych dla niej rynkach, (ii) wyników osiągniętych na rynkach finansowych, w tym na rynkach rozwijających się, również ze względu na niestabilność i płynność rynku oraz zdarzenia związane z kredytami, (iii) częstotliwości oraz zakresu zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, w tym zdarzeń powodowanych przez klęski żywiołowe oraz wiążących się ze wzrostem wydatków na likwidację szkód, (iv) poziomu powtarzalności zdarzeń, (v) zakresu niespłaconych kredytów, (vi) poziomu stóp procentowych, (vii) kursów wymiany walut, w tym m.in. kursu wymiany EUR/USD, (viii) zmian w poziomie konkurencji, (ix) zmian przepisów prawa i regulacji, m.in. dotyczących konwergencji walutowej oraz Europejskiej Unii Walutowej, (x) zmian w zakresie polityk banków centralnych i/lub władz innych krajów, (xi) wpływu przejęć spółek, w tym także kwestii związanych z integracją, (xii) działań restrukturyzacyjnych, oraz (xiii) ogólnych czynników związanych z konkurencją na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i/lub globalnym. Wystąpienie wielu z tych czynników może być bardziej prawdopodobne lub mogą one przyjmować bardziej wyraźną postać na skutek działań terrorystycznych i ich konsekwencji. Firma nie ma obowiązku aktualizacji żadnych stwierdzeń wybiegających w przyszłość.